

Eğitim Programları ve Öğretim Mezunlarını İzleme Çalışması: Gazi Üniversitesi Örneği

Nurdan Kalaycı ¹Aysun Öztürk²

Öz

Çalışmanın amacı, Gazi Üniversitesi Eğitimde Program Geliştirme (EPG) ve Eğitim Programları ve Öğretim (EPÖ) Bilim Dalları mezunlarının, almış oldukları lisansüstü eğitimin niteliğine ve bu eğitimin iş yaşamlarına katkısına ilişkin görüşlerini ve programa ilişkin önerilerini belirlemektir. Çalışmanın modeli kesitsel taramadır. Araştırmada 2005-2016 yılları arasında bu alanlardan mezun olan ve öğretim elemanı olarak görev yapmayan 25 mezuna ulaşılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan “Gazi Üniversitesi EPÖ/EPG Mezun İzleme Anketi” aracılığı ile toplanmıştır. Anketten elde edilen nicel veriler betimsel istatistikle, nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışmadan elde edilen bazı sonuçlar ve öneriler şu şekilde özetlenebilir: Çalışmaya katılan mezunların büyük çoğunluğu öğretmendir. Mezunlar en çok kendilerini geliştirmek ve öğrendiklerini iş yaşamlarında kullanmak amacıyla bu alanlarda lisansüstü eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Mezunların yarıya yakını aldığı eğitimden memnun olduğunu ifade etmişlerdir. Mezunlar birbirleri ile ve mezun oldukları üniversite ile iletişim halinde olmadıklarını, alana ilişkin paylaşımlarda daha da az bulduklarını açıklamışlardır. Mezunların birbirleriyle ve üniversiteleriyle olan bağlantılarını sürdürmek amacıyla yıllık mezun toplantıları düzenlenebilir; mezunlar, öğrencileri bilgilendirmek amacıyla derslere davet edilebilir; mezunlarla işbirliği içinde çalışmalar yapılabilir ve üniversite tarafından bir mezun izleme sistemi geliştirilerek, sürekli hale getirilebilir.

Anahtar Sözcükler: Mezun izleme, Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitimde Program Geliştirme

Abstract

This research aimed to track Gazi University, Curriculum Development (CD) and Curriculum and Instruction (CI) postgraduate alumni with the aspects of quality of their training; contribution of their training to their professional lives; and their suggestions towards the programme. Cross-sectional survey design was used as a research method, and 25 alumni were reached who were graduated between 2005-2016 and working at non-academic job. As a data collection tool, “Gazi University CI/CD Alumni Tracking Survey” was developed and used by researchers. The quantitative data were analyzed by using descriptive statistics, and the qualitative data were analyzed by using content analysis. Results can be summarized as such: Most of the alumni are teachers. Alumni have done these degrees mostly with the purposes of improving themselves and using the acquired knowledge in their professions. Almost half of the alumni stated that they were satisfied with the degree. Alumni communicate with each other at a frequency below the average, share knowledge within the field less likely. They communicate with the university at a frequency below the average as well. Based on the results, it can be said that in order to sustain the relationship between alumni and the university, and to benefit from this relationship, annual alumni meetings can be organized, alumni can be invited to the classes to inform current students, and collaborative works can be done with alumni. In addition, developing an alumni-tracking system will be useful in order to develop a sustainable relationship with them.

Keywords: Alumni tracking, Gazi University, Curriculum and Instruction, Curriculum Development

¹ Nurdan Kalaycı, Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, nurdankal@yahoo.com

² Aysun Öztürk, Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, aysunozturk@gazi.edu.tr

Giriş

Üniversite, bilginin üretilmesi, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması için yapılandırılan ve var olan bir kurumdur. Bu var olma sürecinde üniversitelere eğitim ve öğretim, araştırma ve topluma hizmet olmak üzere üç görev yüklenmektedir (Doğramacı, 2000, s.8; Erdem, 2003, 2005; Günay, 2004; Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 1981). Üniversite bu görevlerini süreklilik arz edecek şekilde yürütmekle birlikte, çağı izleyebilmek amacıyla da değişikliğe açık olmak, sürekli bir değerlendirme ve yenilenme sürecine girmek zorundadır (Scott, 2003). Bu bağlamda üniversitenin son yıllarda daha sıklıkla vurgulanan görevi ise “öğrencileri iş yaşamlarında ihtiyaç duyacakları ve işverenlerin istediği bilgi, beceri, yeterliklerle donatmak; kişilerin iş yaşamları boyunca bu bilgi, beceri, yeterliklerini koruma ve geliştirme fırsatlarına sahip olmasını garanti etmek” olarak ifade edilmektedir (Avrupa Yükseköğretimden Sorumlu Bakanlar Konferansı Bildirgesi, 2009; Bakioğlu ve Dalgıç, 2012; Education, Audiovisual and Culture Executive Agency [EACEA], 2012, s.103; Londra Bildirgesi, 2007). Üniversiteler ise kendilerine yüklenen bu görevi layıkıyla yerine getirdiklerini kanıtlamaya çalışmaktadır. Bu amaçla yaptıkları çalışmalardan biri de mezun izleme çalışmaları yoluyla mezunlarından, aldıkları eğitim ve iş yaşamlarına ilişkin bilgi edinmektir.

Topses (2007), mezun izleme çalışmalarını; mesleğe yerleşmiş öğrencilerin çalışma yaşamlarındaki verimlerini, mesleki doyumlarını, mesleki gelişimlerini, meslekte karşılaştıkları sorunları ve eksiklikleri belirlemek amacıyla yürütülen bir hizmet alanı olarak tanımlamaktadır (s.148). Benzer şekilde mezun izleme çalışmaları, mezunların istihdam edilebilirliğine, mesleklerinin kalitesi, memnuniyetleri, eğitim ile iş ilişkisi ve mezunların sosyal ilişkilerine dair bilgiler edinmek için kullanılan çalışmalardır (Boztunç-Öztürk ve diğerleri, 2015; European Union, 2014, s.9).

Mezun izleme çalışmalarının faydalarının sıklıkla vurgulandığı alanyazın incelendiğinde, bu faydalar şu şekilde sıralanabilir:

- Eğitim veren kurum ve kurumun eğitim programına sağladığı faydalar;
 - Programın etkililiğinin değerlendirilmesinde ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda program geliştirme süreçlerinde taşıdığı önem (Boztunç-Öztürk ve diğerleri, 2015; Daniel, Brooks ve Waterbor, 2011; Delaney, 1994; Ereno, Espinosa ve Dulaca, 2016; Ingram, Haynes, Davidson-Shivers ve Irvin, 2004; Sturgill, 2013; Underwood, Nault ve Ferguson, 1994; Williford ve Moden, 1989).
 - Programların kalite güvencesinin sağlanmasında tüm paydaşların sürece dâhil edilmesi ve bu süreçte mezunlardan elde edilen bilgilerin önemi (Ingram ve diğerleri, 2004; Marshall ve diğerleri, 2009; Mijic ve Jankovic, 2012; Sturgill, 2013).
 - Yükseköğretim kurumlarının son yıllarda büyük ölçüde önem verdikleri, programların ve kurumların akreditasyon süreçlerinde de kurumdan mezun olanlardan

edinilecek bilgilerin önemi (Case, Gardiner, Rutner ve Dyer, 2012; Ingram ve diğerleri, 2004; Marshall ve diğerleri, 2009; Sturgill, 2013).

- Kurumda eğitimlerine devam etmekte olan öğrencilere sağladığı faydalar;
 - Kurumun öğrencilerinin kariyerlerine ilişkin bir iletişim ağı oluşturmalarını ve öğrencilerin çeşitli kariyer olanaklarına daha iyi hazırlanmalarını sağlaması (Ingram ve diğerleri, 2004; Marshall ve diğerleri, 2009).
 - Mezun olanlar ile öğrenciler arasında bir etkileşim geliştirmek ve öğrencilerin mezunlardan istihdam süreci, lisansüstü programlar ve bu programların kabul süreçlerine ilişkin bilgi almalarına fırsat sağlaması (Case ve diğerleri, 2012; Jadi, 2016; Sturgill, 2013; Underwood ve diğerleri, 1994).
- Kurumun mezunlarına sağladığı faydalar;
 - Mezunların üniversiteleri ile iletişim halinde olmalarını, kurumlarına bağlı hissetmelerini ve üniversitelere, öğrencilik süreçlerinde kazandıklarına karşılık verebilecekleri bir fırsat sağlaması (Case ve diğerleri, 2012; Ereno ve diğerleri, 2016; Mijic, 2012).

ABD’de üniversiteler 40 yıldan uzun bir süredir mezunlarından geri bildirim almaktadır (McGourty, Besterfield-Sacre, Shuman ve Wolfe, 1999; Schneider ve Niederjohn, 1995; Willford ve Moden, 1989). Benzer şekilde, Avrupa ve Avustralya’daki üniversitelerin de uzun bir mezunlar derneği geçmişi vardır (Jadi, 2016; Mijic ve Jankovic, 2012). Alanyazında yer alan birçok çalışma da bu bilgileri doğrular niteliktedir. Araştırmacılar, mezun izleme sistemi geliştirmek (Jadi, 2016; Mijic ve Jankovic, 2012), programlarının etkililiğini değerlendirmek ve elde edilen bilgiler doğrultusunda program geliştirme çalışmaları yapmak (Good ve Kochan, 2008; Ingram ve diğerleri, 2004; Marshall ve diğerleri, 2009; Mijic, 2012; Schneider ve Niederjohn, 1995), mezunların, mezun olduktan sonra ne ile meşgul olduklarını öğrenmek (Alqudsi-ghabra ve Al-Moumen, 2012; Marshall ve diğerleri, 2009) ve iş hayatlarında ne kadar başarılı olduklarını belirlemek (Dochen, 2012) amacıyla kurumlarında birçok mezun izleme çalışması gerçekleştirmiştir.

Türkiye’de ise mezun izleme çalışmalarına ilişkin ulaşılan en eski tarihli çalışma, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunlarını izleme çalışmasıdır. İlki 1976’da, kuruluşunun 10.yılında gerçekleştirilen çalışma, mezunların iş yaşamında karşılaştıkları sorunları belirlemeyi ve bunları gidermeye yönelik önlemler almayı amaçlamıştır (Ataman, Dirik ve Koç, 1976’dan aktaran Korkut-Owen, Acar, Haskan ve Kızıldağ, 2010). Bu çalışma daha sonra 10 yılda bir tekrarlanmış (Küçükahmet, 1985’ten aktaran Korkut-Owen ve diğerleri, 2010; Taymaz ve diğerleri, 1995), en son 2007 yılında dördüncüsü yapılmıştır (Babadoğan, 2007). Korkut-Owen ve diğerleri (2010) ise 24 farklı üniversitenin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (RPD) lisans programı mezunlarının; Arabacıoğlu,

Sebetci, Güler ve Karataş (2011), Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı mezunlarının; Boztunç-Öztürk ve diğerleri (2015) ise Hacettepe Üniversitesi mezunlarının mesleklerine ilişkin bilgi toplamak amacıyla mezun izleme çalışmaları yürütmüşlerdir. Mahiroğlu (1996) Teknik Eğitim Fakültelerinin programlarını değerlendirmek amacıyla Gazi, Marmara ve Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarını, Bakioğlu, Yüksel, Akdağ ve Canel (2011) de mezun izleme sisteminin faydalarını vurgulamak amacıyla Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi mezunlarını izleme çalışması yürütmüşlerdir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmalar önlisans ve lisans mezunlarına ve çoğunlukla da bu mezunların istihdam durumlarını ve mesleki yaşamlarını incelemeye yöneliktir. Bazı lisansüstü programların lisans programları gibi doğrudan istihdam alanlarının olmaması, çalışmalarda lisansüstü programlara odaklanılmamasının bir nedeni sayılabilir. Ancak doğrudan istihdam alanı olmasa da, bazı mesleklerin belli konularda uzmanlık gerektirmesi ya da bazı alanların lisans eğitiminin olmaması, lisansüstü eğitim mezunlarının da izlenmesini önemli kılmaktadır.

Üniversiteler, mezunlar arasındaki ilişkileri daha yakın tutmak, üniversite bünyesindeki etkinlik ve projeleri mezunlara ulaştırmak, mezunlar hakkındaki bilgilerin de üniversiteye ulaştırılması amacıyla farklı isimlerle hizmet eden çeşitli sistemler oluşturmuşlardır. Gazi Üniversitesi (2017), Ankara Üniversitesi, (2015), Boğaziçi Üniversitesi (2013), Hacettepe Üniversitesi (2016) ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde (2012) "Mezun Bilgi Sistemi"; Ege Üniversitesi (2018) ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (2013) "Mezunlarla İletişim Müdürlüğü" adıyla çeşitli birimler bulunmaktadır.

Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde mezun takibinin yapılabilmesi ve mezunlarla ilişkilerin geliştirilebilmesi için 2017 yılında Lisansüstü Mezun Veri Tabanı veri girişine açılmıştır. Aynı zamanda Üniversitenin Teknoloji Fakültesi'nde de Mezun Bilgi Sistemi çalışmalarını sürdürmektedir. Ayrıca Gazi Üniversitesi Mezun Bilgi Bankası adıyla bir mezun izleme sistemi kurma çalışmaları da devam etmektedir (Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, 2018). Ayrıca bu birimlerin dışında üniversitelerin mezun dernekleri bulunmaktadır. Üniversiteler bu dernekler aracılığıyla mezunlar hakkında çeşitli konularda bilgi edinirken, dernek bünyesinde yürütülen çeşitli faaliyetler aracılığıyla da mezunlarla iletişim kurabilmektedir. Aynı zamanda dernek bünyesinde yeni mezunlar da daha önceki mezunlarla iletişim kurar ve mesleki paylaşımda bulunurlar.

Ülkemizde bugün üniversitelerin Sosyal Bilimler ya da Eğitim Bilimleri Enstitüsüne bağlı olarak yürütülen Eğitim Programları ve Öğretim (EPÖ) lisansüstü programı, ilk olarak 1965 yılında Ankara Üniversitesinde lisans düzeyinde, 1969 yılında da lisansüstü düzeyde eğitim vermeye başlamıştır. 1997 yılında Yükseköğretim Kurulu'nun Eğitim Fakültelerini yeniden yapılandırma

çalışmalarıyla EPÖ alanının lisans programı kapatılmış, sadece lisansüstü program olarak eğitime devam etmesine karar verilmiştir (YÖK, 2007a, s.52).

Gazi Üniversitesinde ise EPÖ yüksek lisans ve doktora programı, 1987 yılında Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde açılmış, 1998 yılında Eğitim Bilimleri Enstitüsünün açılmasıyla bu enstitüye devredilmiştir. 2000 yılında da yine Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde Eğitimde Program Geliştirme (EPG) yüksek lisans programı eğitim vermeye başlamıştır. Bugüne kadar Gazi Üniversitesinde bu alanda mezun izleme çalışması yapılmamıştır. Bu nedenle bu çalışmada Gazi Üniversitesi EPÖ/EPG mezunlarının izlenmesi amaçlanmıştır.

EPÖ/EPG mezunlarının istihdamlarına ilişkin bilgi almanın ve mezun oldukları programın niteliğine ve aldıkları eğitimin iş yaşamlarına olan katkısına ilişkin düşüncelerini belirlemenin, yürütülen lisansüstü programın etkililiğini değerlendirmede ve yapılacak program geliştirme çalışmalarında, yürütülen program ile mezunların çalıştıkları kurumlarda üstlendikleri görevler arasındaki ilişkinin belirlenmesinde yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırma ile mezunlara ulaşmanın, onların mezun oldukları bu programlara ve üniversiteye olan olumlu düşüncelerini pekiştireceği, ileride yapılacak çalışmalara ya da mezunlarla ilişkin faaliyetlere katılmalarını teşvik edeceği düşünülmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimde Program Geliştirme (EPG) ve Eğitim Programları ve Öğretim (EPÖ) Bilim Dalları mezunlarının, almış oldukları lisansüstü eğitimin niteliğine ve bu eğitimin iş yaşamlarına katkısına ilişkin görüşlerini, programa ilişkin önerilerini belirlemek, ayrıca hem diğer mezunlarla hem de üniversite ile olan iletişimlerine ilişkin bilgi edinmek amacıyla yapılan bir mezun izleme çalışmasıdır. Çalışmanın genel amacına ulaşmak için alt problemler aşağıdaki gibidir:

Mezunlar/Mezunların;

1. Hangi kurumlarda, hangi statülerde çalışmaktadır?
2. Buldukları statüde olmalarında, aldıkları lisansüstü eğitimin rolü nedir?
3. Hangi amaçla lisansüstü eğitim almıştır?
4. Lisansüstü eğitim sürecinde edindikleri bilgi ve becerileri, mesleki yaşamlarında hangi düzeyde kullanmaktadır?
5. Kendi alanlarındaki diğer mezunlarla ve üniversite ile iletişimleri hangi düzeyde ve hangi biçimdedir?
6. Üniversitelerin kendileri ile nitelikli iletişim kurma konusunda üniversiteden beklentileri nelerdir?
7. Lisansüstü eğitime ilişkin memnuniyetleri hangi düzeydedir?

8. Alan mezunlarının istihdamlarına yönelik önerileri nelerdir?
9. Lisansüstü eğitimin niteliğini arttırmak için önerileri nelerdir?

Yöntem

Model

Bu çalışma tarama modelinde yapılandırılmıştır. Tarama modellerinin temel amacı bir grubun özelliklerini belirlemektir. Bu modeller boylamsal ve kesitsel olmak üzere ikiye ayrılır. Boylamsal çalışmalarda ölçülen özelliğin zaman içinde değişimi incelenir. Kesitsel taramalarda ise önceden belirlenmiş bir gruptan tek seferde veri toplanır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012, s.393-394). Bu çalışmada da amaç Gazi Üniversitesi EPÖ/EPG mezunlarının şu anki durumlarını ve düşüncelerini tespit etmek olduğu için kesitsel tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın çalışma evrenini Gazi Üniversitesi EPÖ/EPG alanlarının lisansüstü programlarından mezun olan bireyler oluşturmaktadır. Bu bireylerin listesine ulaşmak amacıyla, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden araştırma izni alınmıştır. Öğrenci bilgi sisteminden ancak 2005-2016 yılları arasında bu bilim dallarından mezun olanların listesine ulaşılmıştır. Listede eksikliklerin olma ihtimali göz önünde bulundurulmuş, bu nedenle Yükseköğretim Kurulu tez veri tabanından, bu bilim dallarından yüklenen yüksek lisans ve doktora tezleri incelenerek listeye karşılaştırma yapılmıştır. Eksik olan isimler bu vasıta ile tespit edilmiştir. Elde edilen listeye göre EPÖ/EPG yüksek lisans ve doktora programlarından mezun olan bireylerin betimsel istatistikleri tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Evreninin Betimsel İstatistikleri

		Kadın	Erkek	Toplam
EPG	Yüksek Lisans	12	3	15
EPÖ	Yüksek Lisans	23	16	39
	Doktora	10	12	22
Toplam		45	31	76

Tablo 1'de görüldüğü gibi, 2005-2016 yılları arasında toplamda EPÖ/EPG Bilim Dallarından 76 mezun verilmiştir. Bu çalışma evreninden ölçüt örnekleme yöntemiyle bir örneklem belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme, araştırmanın amacına göre örneklem belirleme yöntemidir. Bu yöntemde çalışmanın amacına uygun belli ölçütler belirlenir ve örneklem bu ölçütlere sahip olan bireylerden oluşturulur (Akarsu, 2014, s.36). Bu çalışmada "öğretim elemanı olmamak" ölçüt olarak belirlenmiştir. Çünkü öğretim elemanı olmak, meslek özelliği itibarıyla, sürekli olarak alandan diğer bireylerle iletişim kurmayı, hatta birlikte bilimsel çalışmalar yapmayı gerektirmektedir. Ayrıca yayımlanan çalışmalar, düzenlenen kongre ve konferanslar yoluyla alan mezunlarının neler yaptıklarını izlemek oldukça

kolay olmaktadır. Bu nedenle bilinmeyi ortaya koyabilmek amacıyla EPÖ alanında öğretim elemanı olarak görev yapan mezunlar (n=24), çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

Ayrıca Gazi Üniversitesi EPÖ yüksek lisans programından iki mezun, aynı zamanda Gazi Üniversitesi EPÖ doktora programından da mezun olduğu için, bu bireylerden birer kez yanıt alınmış, dolayısıyla örnekleme yer alan mezun sayısı veri toplama süreci öncesi 50 olarak sonuçlanmıştır. Örneklemin bu şeklinin betimsel özellikleri tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2. Veri Toplama Süreci Öncesi Örneklemin Betimsel İstatistikleri

		Kadın	Erkek	Toplam
EPG	Yüksek Lisans	12	3	15
EPÖ	Yüksek Lisans	19	12	31
	Doktora	3	1	4*
Toplam		34	16	50

*Hem yüksek lisans hem doktora mezunu olan iki mezun, doktora mezunu satırında belirtilmiştir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi, öğretim elemanı olan mezunlar örneklemden çıkarıldığında doktorasını tamamlamış mezun sayısı 4'e düşmüştür. 2005 yılından itibaren verilmiş 22 doktora mezunundan sadece dördü akademi dışında çalışmaktadır.

Örnekleme oluşturan 50 mezundan üç mezunun e-posta bilgisine hiçbir şekilde ulaşamamıştır. 47 mezuna araştırmanın amacını ve çevrim içi anket formun linkini içeren e-posta gönderilmiştir. İki mezunun e-posta adresinden, adresin geçersiz olduğuna ilişkin bilgi gelmiştir ve bu mezunlara ait başka e-posta bilgisine ulaşamamıştır. Sonuç olarak 45 mezuna e-posta gönderilmiştir. Cevap vermeyen katılımcılara her hafta bir kez olmak üzere e-posta aracılığı ile dört kez hatırlatılma yapılmıştır.

Alanyazında belirtildiği üzere var olan bilgilerin güncel olmadığı ya da mezun veri tabanı, kariyer servisleri gibi sistemlerin olmadığı durumlarda, mezunların bilgilerini edinmek için çeşitli yöntemler kullanılır. Mezunlar hakkında bilgi için sosyal paylaşım siteleri, web siteleri, arama motorlarını kullanmak (Daniel ve diğerleri, 2011; Kaya, Özten-Anay ve Girgin, 2015) ve LinkedIn profillerini incelemek (Case ve diğerleri, 2012) bu yöntemlerden sadece birkaçıdır. Bu çalışmada da cevap vermeyen katılımcılara iletişim bilgilerinin güncel olmadığı varsayımıyla bu yöntemlerle tekrar ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri toplama süreci sonunda sadece 25 mezun ankete cevap vermiştir. Dolayısıyla çalışmanın örnekleme 25 olarak sonuçlanmıştır. Örneklemin son şeklinin betimsel istatistikleri ve demografik özellikleri tablo 3 ve tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Veri Toplama Süreci Sonrası Örneklemin Betimsel İstatistikleri

		Kadın	Erkek	Toplam
EPG	Yüksek Lisans	8	2	10
EPÖ	Yüksek Lisans	7	5	12
	Doktora	2	1	3
Toplam		17	8	25

Tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan 25 mezunun 22'si yüksek lisans, 3'ü doktora programından mezun olmuştur. Bu mezunların 17'si kadın, 8'i erkektir. Mezunların diğer demografik bilgileri tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Çalışmaya Katılan Mezunların Demografik Bilgileri

Değişken	n	
Yaşadıkları İl	Ankara	18
	İstanbul	3
	Karabük	2
	Kırıkkale	1
	Siirt	1
	Toplam	25
Yüksek Lisans Mezuniyet Yılı	2010	4
	2011	4
	2012	3
	2013	4
	2014	2
	2015	3
	2016	5
Toplam	25	
Doktora Mezuniyet Yılı	2015	1
	2016	2
	Toplam	3

Tablo 4'te görüldüğü gibi çalışmaya katılan 25 mezunun büyük çoğunluğu (n=18) Ankara'da ikamet etmektedir. Çalışmaya katılan en eski yüksek lisans mezunları 2010 yılında (n=4), en yeni mezunlar ise 2016 yılında yüksek lisanslarını tamamlamışlardır (n=5). Üç doktora mezunundan biri 2015, diğer ikisi 2016 yılında doktorasını tamamlamıştır.

Veri Toplama Aracı

Mezunların görüşlerini almak amacıyla araştırmacılar tarafından "Gazi Üniversitesi EPÖ/EPG Mezun İzleme Anketi" hazırlanmıştır. Soruların yazılmasında daha önce yapılmış mezun izleme çalışmalarında sorulan sorulardan yararlanılmıştır (Alqudsi-ghabra ve Al-Moumen, 2012; Arabacıoğlu ve diğerleri, 2011; Daniel ve diğerleri, 2011; Kaya ve diğerleri, 2015; Korkut-Owen ve diğerleri, 2010; Usher ve Marcucci, 2011; Williford ve Moden, 1989). Anket beş bölümden, 27'si çoktan seçmeli ve kısa yanıtı, beşi açık uçlu olmak üzere toplam 32 maddeden oluşmaktadır. Birinci bölümde mezunlardan demografik bilgileri, ikinci bölümde istihdam durumları, üçüncü bölümde mezun ilişkileri, dördüncü bölümde aldıkları lisansüstü eğitime ilişkin değerlendirme, son bölümde ise genel değerlendirme yer almaktadır. Anketin alt problemler doğrultusunda kapsam, yapı ve dil geçerliklerini belirlemek amacıyla iki ölçme ve değerlendirme uzmanından, dört eğitim programları ve öğretim uzmanından, üç dil uzmanından görüş alınmıştır. Ayrıca anket, maddelerin doğru anlaşılıp anlaşılmadığını tespit etmek ve kapsam geçerliğini sınamak amacıyla EPÖ/EPG mezunu olan ancak öğretim elemanı oldukları için örneklemin dışında tutulan beş kişiye uygulanmıştır. Uygulama sonrası elde edilen

dönütlerle ve uzman görüşleriyle sekiz maddenin ifadesi değiştirilerek ankete son şekli verilmiştir. Anketin son şekli çevrim içi olarak doldurulmak ve kaydedilmek üzere Google Drive aracılığıyla hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Ankette yer alan çoktan seçmeli ve kısa yanıtli maddelerden elde edilen nicel veriler betimsel istatistiklerle analiz edilmiştir. Ankette yer alan açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır.

İçerik analizinin başlangıç aşamasını oluşturan temel adım verilerin kodlanmasıdır. Bu araştırmada, verilerden yola çıkılarak kodlama tercih edilmiştir. Kodlamada, toplanan verilerin analizine rehberlik edecek bir kavramsal yapı olmadığı için bu yapı, toplanan verilerin tümevarımcı bir analize tabi tutulması sonucu araştırmacı tarafından ortaya çıkarılır. Bu tür araştırmalarda araştırmacı, verileri satır satır okur ve araştırmacının amacı çerçevesinde önemli olan boyutları saptamaya çalışır. Ortaya çıkan anlama göre araştırmacı, belirli kodlar üretir ya da doğrudan verilerden yola çıkarak kodlar oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.264). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla içerik analizi başlamadan önce araştırmacılar tarafından beş farklı ankette yer alan beşer açık uçlu soruya verilen yanıtların kodlanması gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar, aynı katılımcıların aynı sorulara verdikleri cevapları birbirinden bağımsız olarak kodlamış, daha sonra kodlamalar karşılaştırılarak ortaya çıkan kodların uyumuna bakılmıştır. Bu amaçla, Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. $Güvenirlik = \frac{Görüş\ Birliği}{(Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)}$ formülü ile güvenilirlik düzeyi 0.82 olarak bulunmuştur. Bu formülle yapılan güvenilirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Güvenirlik katsayısının hesaplanmasından sonra araştırmada katılımcılardan elde edilen açık uçlu sorulara verilen yanıtların dökümleri tüm detaylarıyla araştırmacılar tarafından okunmuş ve önemli noktalar saptanarak kodlar ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak kodlar belirlenmiş ve ortaya çıkan kodlamalar temel alınarak ortak temalar oluşturulmuştur. Her bir ortak temaya dâhil edilen yanıtlar analiz sürecinin sonunda görülme sıklıklarına göre tabloleştirilmiştir. Tablolarda ve yorumlarda, anketin kapalı uçlu sorularından elde edilen yanıtların görülme sıklıkları "n" ile açık uçlu sorulardan elde edilen yanıtların görülme sıklıkları "f" ile ifade edilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmadan elde edilen bulgular, yukarıda belirlenen alt problemler doğrultusunda verilmiştir.

İstihdam Durumları

Çalışmaya katılan mezunların istihdam edilme durumları ve buldukları meslekteki görev süreleri tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Çalışmaya Katılan Mezunların İstihdam Edilme Durumları ve Bu Meslekteki Görev Süreleri

Değişken	n	
Mezunların Eğitimleri Sırasındaki İstihdam Edilme Durumları	Evet	23
	Hayır	2
	Toplam	25
Eğitimleri Sırasında Çalışan Mezunların Görevleri	Öğretmen	15
	Memur	5
	Diğer*	3
	Toplam	23
Mezunların Şu Anki İstihdam Edilme Durumları	Evet	25
	Hayır	0
	Toplam	25
Mezunların Şu Anki Görevleri	Öğretmen	15
	Memur	5
	PG/PD uzmanı	2
	Diğer*	3
	Toplam	25
Mezunların Görev Süreleri	1 yıldan az	2
	1-3 yıl	5
	4-6 yıl	9
	7-9 yıl	5
	10 yıl ve daha fazla	4
	Toplam	25

*Farklı bir alanda öğretim görevlisi (n=1), Okutman (n=1), Spiker (n=1)

Tablo 5'te görüldüğü üzere, çalışmaya katılan mezunların 23'ü, eğitim aldıkları süreçte de meslek sahibidir. Şu an ise çalışmaya katılan mezunların tamamı bir işte çalışmaktadır. Bu mezunlardan okutman, öğretim görevlisi ve spiker olan mezunlar hala aynı görevlerine devam etmektedir. Daha önce çalışmayan bir mezun ile daha önce öğretmen olarak çalışan bir mezun şu anda program geliştirme ve değerlendirme uzmanı olarak çalışmaktadır. Daha önce çalışmayan bir diğer mezun ise şu an öğretmen olarak görev yapmaktadır. İki mezun da Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) görevlendirilmiş ancak tabloda öğretmen olarak gösterilmiştir, çünkü görevlendirmeleri geçicidir. Mezunların buldukları pozisyondaki görev sürelerine bakıldığında mezunlar çoğunlukla 4-6 yıldır görev yapmaktadır (n=9).

Lisansüstü Eğitimin İstihdamlarındaki Rolü

Çalışmaya katılan mezunların aldıkları lisansüstü eğitimlerinin istihdamlarındaki rolü tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Mezunların Aldıkları Lisansüstü Eğitimlerinin İstihdam Durumlarındaki Rolü

		Değişken	f
Lisansüstü Eğitimin İstihdamdaki Rolü		Evet	6
		Hayır	19
		Toplam	25
Lisansüstü Eğitimlerini İstihdamlarında Rolü Üzerine Açıklamalar	Eğitimin İstihdamlarında Rolü Olanlar	Yüksek lisans mezunu olduğum için bu işe girebildim.	3
		Yüksek lisans mezunu olduğum için MEB'e görevlendirildim.	2
		Yüksek lisansta edindiğim bilgilerin bu işe girmemde katkısı olduğunu düşünüyorum.	1
	Toplam	6	
	Eğitimin İstihdamlarında Rolü Olmayanlar	Lisans mezuniyetimle işe girdim.	17
Başka bir alanda çalışıyorum.		2	
Toplam		19	

Tablo 6'da görüldüğü gibi, çalışmaya katılan 25 mezundan sadece altısı EPÖ/EPG alanlarında aldıkları lisansüstü eğitimlerinin şu an buldukları görevde olmalarında rolü olduğunu ifade etmiştir. Buldukları görevde lisansüstü eğitimlerinin rolü olmadığını düşünen 19 mezundan 17'si lisans diploması ile buldukları göreve atandıklarını, iki mezun ise lisansüstü eğitimlerinden farklı bir alanda çalıştıklarını belirtmiştir. Lisansüstü eğitimlerinin buldukları görevde olmalarında rolü olan altı mezundan üçü yüksek lisans mezunu olduğu için şu an buldukları görevde olduklarını belirtmiştir. Bu üç mezundan biri Milli Eğitim Uzman Yardımcısı olarak, ikisi ise program geliştirme ve değerlendirme uzmanı olarak çalışmaktadır. İki mezun yüksek lisans mezunu oldukları için öğretmenlik yaparken MEB'e görevlendirildiklerini belirtmiştir. Bir mezun ise yüksek lisans diplomasına göre bulunduğu görevde olmadığını belirtmiş ancak, işe girerken tabi tutulduğu sınavda yüksek puan almasında, yüksek lisansta edindiği bilgilerinin katkısı olduğunu ifade etmiştir.

EPÖ/EPG Alanlarında Lisansüstü Eğitim Alma Amaçları

Mezunların EPÖ/EPG alanlarında lisansüstü eğitim alma amaçları tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Mezunların EPÖ/EPG Alanlarında Lisansüstü Eğitim Alma Amaçları

		Amaçlar	n
EPÖ/EPG Alanlarında Lisansüstü Eğitim Alma Amaçları		Kendimi geliştirmek	23
		Öğrendiğim bilgileri mesleğimde kullanmak	11
		Saygınlık kazanmak	9
		Unvan sahibi olmak	8
		Mesleğimde terfi edebilmek	6
		İş sahibi olmak	5
		İş değiştirebilmek	5
		Daha yüksek maaş alabilmek	3
		Diğer*	2

*Akademisyen olmak (n=1), Sosyal bilimlerde araştırma yapmak (n=1)

Tablo 7'de de görüldüğü gibi katılımcıların büyük bir çoğunluğu (n=23) EPÖ/EPG alanlarında "kendilerini geliştirmek" amacı ile lisansüstü eğitim aldıklarını belirtmiştir. Kendini geliştirmek amacının hemen arkasından en çok lisansüstü eğitim alma amacı olarak belirtilen; "eğitimde öğrendikleri bilgileri mesleklerinde kullanmak"tır (n=11). Katılımcıların büyük çoğunluğunun

öğretmen olması, bu amacı anlaşılır kılmaktadır. Bu amaçların dışında katılımcılar en çok “saygınlık kazanmak” (n=9), “unvan sahibi olmak” (n=8) amaçlarıyla bu alanlarda lisansüstü eğitim almıştır.

Lisansüstü Eğitimlerinde Edindikleri Bilgileri Mesleki Yaşamlarında Kullanma Durumları

Mezunların lisansüstü eğitimlerinde edindikleri bilgileri mesleki yaşamlarında kullanma durumları tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Lisansüstü Eğitimlerinde Edinilen Bilgileri Mesleki Yaşamlarında Kullanma Durumları

Değişken		n
Öğrenilen Bilgilerin Meslekte Kullanımı	Evet	23
	Hayır	2
Program Geliştirme Sıklığı	Hiçbir zaman	11
	Yılda birden fazla	9
	Yılda bir	4
	Üç yılda bir	1
Program Değerlendirme Sıklığı	Hiçbir zaman	13
	Yılda birden fazla	9
	Yılda bir	3
Öğretim İlke ve Yöntemlerini Kullanma Sıklığı	Hiçbir zaman	1
	Nadiren	2
	Bazen	3
	Sık sık	13
	Her zaman	6
Etkinlik Planlama Becerilerini Kullanma Sıklığı	Hiçbir zaman	2
	Nadiren	3
	Bazen	3
	Sık sık	11
	Her zaman	6
Edinilen Bilgi ve Becerilerin Proje Çalışmalarında Kullanma Sıklığı	Hiçbir zaman	5
	Nadiren	3
	Bazen	6
	Sık sık	8
Mezunların Bilimsel Çalışma Geçmişi	Evet	15
	Hayır	10
Mezunların Yaptıkları Bilimsel Çalışma Türleri	Makale	12
	Bildiri	11
	Kitap bölümü	2
	Kitap	1

Tabloda görüldüğü gibi, 25 mezunun 23’ü lisansüstü eğitimde edindikleri bilgileri mesleklerinde kullandıklarını ifade etmiştir. Diğer iki mezundan biri spiker biri memur olarak çalışmaktadır. Memur olarak görev yapan mezunun görev yeri bilinmemekle birlikte bu mezunların eğitim alanları dışında çalışmalarından dolayı edindikleri bilgileri mesleklerinde kullanmadıkları söylenebilir. Mezunlara, edindikleri bilgi ve becerileri hangi sıklıkta kullandıkları da sorulmuştur. Elde edilen bilgilere göre 13 mezun düzenli aralıklarla program geliştirme çalışmaları yaptıklarını, 11 mezun ise mezun olduktan sonra hiç program geliştirme çalışmasına katılmadıklarını ifade etmiştir.

Benzer şekilde 12 mezun düzenli aralıklarla program değerlendirme çalışmaları yaptıklarını, 13 mezun ise mezun olduktan sonra hiç program değerlendirme çalışmasına katılmadıklarını ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan mezunların altısı her zaman, 13'ü sık sık olmak üzere, lisansüstü eğitimleri süresince öğrendikleri öğretim ilke ve yöntemlerini, altı mezun her zaman, 11 mezun ise sık sık etkinlik planlama becerilerini kullandığını ifade etmiştir. Bu mezunların altısı lisansüstü eğitimde kullandıkları bilgi ve becerileri sık sık proje çalışmalarında kullanırken, sekizi de bazen kullanmaktadır. Mezunların 15'i daha önce en az bir bilimsel çalışma gerçekleştirmiştir. Elde edilen verilere göre bu mezunların en fazla makale yazdıkları (n=12) ve bildiri sundukları (n=11) görülmektedir.

Alanın Diğer Mezunları ve Gazi Üniversitesi ile İlişkiler

Mezunların diğer mezunlarla görüşme ve alana ilişkin paylaşımında bulunma sıklıkları tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Mezunların Diğer Mezunlar ile Görüşme ve Alana İlişkin Paylaşımında Bulunma Sıklığı

	Sıklık	n
Diğer Mezunlarla Görüşme Sıklığı	Hiçbir zaman	1
	Nadiren	8
	Bazen	8
	Sık sık	7
	Her zaman	1
Diğer Mezunlarla Alana İlişkin Paylaşımında Bulunma Sıklığı	Hiçbir zaman	4
	Nadiren	8
	Bazen	7
	Sık sık	6
	Her zaman	0
	Toplam	25

Görüldüğü üzere, mezunların diğer mezunlarla ortalama bir sıklıkta görüştikleri söylenebilir. Sekiz mezun "nadiren", sekiz mezun "bazen", yedi mezun da "sık sık" diğer mezunlarla görüştüğünü belirtmiştir. Ancak mezunlar, diğer mezunlarla görüşme sıklıklarından daha az sıklıkla alana ilişkin paylaşımlarda bulunmaktadır. Sekiz mezun "nadiren", yedi mezun ise "bazen" paylaşımında bulduklarını belirtmiştir.

Mezunların Gazi Üniversitesi ile bağlantı kurma sıklıkları ve bağlantı kurma yolları tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Mezunların Gazi Üniversitesi ile Bağlantı Kurma Sıklığı ve Bağlantı Kurma Yolları

	Sıklık	n
Gazi Üniversitesi ile Bağlantı Kurma Sıklığı	Hiçbir zaman	3
	Nadiren	5
	Bazen	10
	Sık sık	5
	Her zaman	2
	Toplam	25
Gazi Üniversitesi ile Bağlantı Kurma Yolları	Üniversite ile ilgili gelişmeleri webden/sosyal medyadan takip ediyorum.	15
	Zaman zaman üniversiteyi ve hocalarımı ziyaret ediyorum.	13
	Hiç bağlantı kurmuyorum.	4
	Üniversitede yapılan etkinliklere katılıyorum.	2
	Doktora devam ediyorum.*	2
	Öğrencileri bilgilendirici etkinliklere katılıyorum.	1
Mezun toplantılarına katılıyorum.	0	

*İki mezun tarafından diğer seçeneğine yazılan bağlantı kurma yoludur.

Tablo 10’da belirtildiği gibi, çalışmaya katılan mezunların ikisi “hiçbir zaman”, beşi “nadiren”, 10’u “bazen”, beşi “sık sık” ve ikisi “her zaman” Gazi Üniversitesi ile bağlantı kurduklarını belirtmiştir. Elde edilen verilerden çalışmaya katılan mezunların ortalama sıklıkta mezun oldukları üniversite ile bağlantı kurdukları söylenebilir. Bu mezunların büyük çoğunluğu, Gazi Üniversitesi ile ilgili gelişmeleri web ya da sosyal medya aracılığıyla takip ettiklerini (n=15) ve zaman zaman üniversiteyi ziyaret ettiklerini (n=13) belirtmiştir. Sadece iki mezun üniversitede yapılan etkinliklere katıldığını ve sadece bir mezun üniversitede öğrencileri bilgilendirme amacıyla yapılan bir etkinliğe katıldığını belirtmiştir. Hiçbir mezun bugüne denk bir mezun toplantısına katılmamıştır.

Kendileri ile Nitelikli İletişim Kurma Konusunda Üniversiteden Beklentiler (Alt Problem 6)

Mezunların, kendileri ile nitelikli ilişkiler kurma konusunda Gazi Üniversitesinden beklentileri tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Kendileri ile Nitelikli İletişim Kurma Konusunda Gazi Üniversitesinden Beklentiler

	Beklenti	n
Nitelikli İletişim Kurma Konusunda Kurumdan Beklentileri	Mezun toplantıları düzenlenmeli.	15
	Mezun derneği kurulmalı.	14
	Mezun izleme sistemi oluşturulmalı.	14
	Mezunlar için bir web sitesi hazırlanmalı.	12
	Mezunlar için bir sosyal medya hesabı açılmalı.	12
	Mezunlar, öğrencileri bilgilendirmek üzere davet edilmeli.	10
	Diğer*	1

*Mezunlarla akademik çalışmalar yapılmaya devam edilmeli (n=1)

Mezunlar, mezun ilişkilerini güçlendirmek amacıyla en çok mezun toplantılarının düzenlenmesi (n=15), mezun derneğinin kurulması (n=14) ve mezun izleme sisteminin oluşturulmasını (n=14) gerekli görmektedir. Ayrıca mezunlar için bir web sitesi (n=12) ve sosyal medya hesabının oluşturulmasını (n=12), bununla birlikte mezunların zaman zaman lisansüstü eğitim alan öğrencileri bilgilendirme amacıyla bölüme/üniversiteye davet edilmelerini (n=10) de önermektedir.

Aldıkları Lisansüstü Eğitime Yönelik Memnuniyet Durumları (Alt Problem 7)

Mezunların, aldıkları lisansüstü eğitime ilişkin memnuniyet düzeyleri ve nedenleri memnuniyet düzeyi temaları altında tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Mezunların Aldıkları Lisansüstü Eğitime Yönelik Memnuniyet Düzeyleri ve Nedenleri

Temalar	Kodlar	f
Memnuniyet	Evet	12
	Kısmen	12
	Hayır	1
	Toplam	25
Memnun Olma Nedenleri	Alana ilişkin yeterli bilgi ve beceri edindim.	5
	Çeşitli yeterlikler edindim.*	4
	Kişisel gelişim sağladı.	3
	Mesleğimde işime yaradı.	2
	Kaliteli bir üniversitede eğitim aldım.	2
	Kaliteli öğretim elemanlarından eğitim aldım.	2
Memnun Olmama Nedenleri	Uygulama boyutu eksikti.	5
	Program tarih ağırlıklıydı.	5
	Derslerin düzeyi yüksek lisans seviyesinde değildi.	4
	Yöntem ve istatistik bilgisi edinme açısından yeterli değildi.	3
	Akademik olarak yeterli donanım sağlayamadım.	3
	Daha iyi olabilirdi.	3
	Öğretim elemanları daha iyi olabilirdi.	2
	Seçmeli ders sayısı çok azdı.	2
	Bilimsel hazırlık yılı zaman kaybıydı.	1

*“Çeşitli yeterlikler” kodunun içine alınan yeterlikler; öğrenmeyi öğrenme (f=1), bilgi okuryazarlığı (f=1), çalışma disiplini (f=1), eleştirel/yaratıcı düşünme (f=1).

Tablo 12’de görüldüğü üzere, çalışmaya katılan mezunlardan sadece biri aldığı eğitimden memnun olmadığını dile getirmiştir. Diğer 24 mezunun yarısı (n=12) aldıkları eğitimden memnun olduğunu, diğer yarısı (n=12) ise aldıkları eğitimden kısmen memnun olduklarını dile getirmiştir.

Aldıkları eğitimden memnun olan mezunların en çok belirttikleri memnun olma nedenleri “alana ilişkin yeterli bilgi/beceri edinmek” (f=5), “çeşitli yeterlikler kazanmak” (f=4) ve “kişisel gelişim sağlamış olmak” tır (f=3). Mezunlardan edinilen cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir.

K3: “Lisansüstü eğitimin kattığı en önemli yönlerden birisi de öğrenmeyi öğrenmedir. Doğru, güvenilir bilgiye ulaşma ve bilgileri muhakeme etme noktasında fayda sağladığımı düşünüyorum.”

K5: “Aldığım eğitim bana çalışma disiplini, farklı düşünebilme, yaratıcı, üretici olmanın yanı sıra her ürünü değerlendirebilme becerisi gibi birçok kazanım sağlamıştır. Eğitim sürecinde eğitim programları ve öğretim alanında yeterince bilgi ve beceri sahibi olduğumu rahatlıkla belirtebilirim.”

K24: “Derslere ait öğretim programlarını bilimsel kriterlere göre inceleyip değerlendirebildiğimi görüyorum. Bu da mesleğimde bana bir artı kazandırıyor.”

Aldıkları eğitimden kısmen memnun olan mezunlar (n=12), açıklamalarında sadece memnun olmama nedenlerini ifade etmiştir. Mezunların ifadelerinden, memnun olmama nedenleri olarak en çok “uygulama boyutu eksik” (f=5), “program, tarih ağırlıklı” (f=4), “derslerin düzeyi düşük” (f=4) nedenlerinin belirtildiği görülmektedir. Aldıkları eğitimden kısmen memnun olan bu mezunların memnun olmama nedenlerini açıkladıkları ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

K2: “Aldığım her ders için verimli geçtiğini söyleyemem. Bazı dersler lise eğitimi gibi verildi. Çok büyük bir katkısı olmadı.”

K4: “Uygulama yönünün zayıf kaldığını düşünüyorum. Özellikle tarihe daha fazla ağırlık verildi.”

K7: “Yüksek lisans program geliştirmeye yönelik aldığımız dersler lisans dersi içeriğine sahipti. Yoğun bir KPSS sürecinden sonra lisans düzeyinde dersler verilmesinden mutlu olmadım. Ama doktora biraz daha tatmin ediciydi. Yüksek lisans dersleri ağırlıklı tarih dersleriydi. Hâlbuki eğitim tarihi ve eğitim sosyolojisi dersleri seçmeli olsaydı çok daha iyi olurdu...”

Aldığı lisansüstü eğitimden memnun olmayan bir mezunun (K17) memnun olmama nedenleri, aldıkları eğitimden kısmen memnun olan mezunların nedenleriyle benzerlik göstermektedir. Aşağıda bu mezunun memnun olmama nedenlerini açıkladığı ifadesi yer almaktadır.

K17: “Boşuna geçen bir bilimsel hazırlık yılımız oldu öncelikle (...) Sonra lisansüstü eğitimde hocalarla daha farklı bir iletişimimizin olacağını ve daha yakından çalışma imkânı bulacağımızı düşünüyordum. Fakat öyle olmadı (...) Seçmeli dersler konusunda da oldukça kısıtlandık. Ayrıca açılan dersler genellikle Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri ağırlıklıydı. Sonuç olarak, lise yıllarımdan beri hayalini kurduğum lisansüstü eğitim kesinlikle bu değildi...”

Mezunlara göre aldıkları lisansüstü eğitimin ek katkıları tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13. Mezunlara Göre EPÖ/EPG Alanlarında Lisansüstü Eğitim Almanın Ek Katkıları

Tema	Kodlar	f
Genel Katkıları	Bakış açısı, ufuk genişliği	4
	Entelektüel birikim	2
	Okumanın, düşünmenin, güncelliğin önemi	2
Araştırmaya Yönelik Katkıları	Araştırma bilgi ve becerisi	3
	Bilgi/bilim okuryazarlığı	3
Uzmanlığa Yönelik Katkıları	Eğitim alanında genel uzmanlık	4
	Her kurumda çalışabilme	1
	Edinilmesi gereken tüm bilgilere hâkimiyet	1
	Yapılan çalışmalarda odaklanılan konularda uzmanlık	1
	Yayın yapma, kongrelere katılma	1
Akademik / Akademiye Yönelik Katkıları	Öğretim elemanları ile çalışabilme	1
	Unvan sahibi olma	1
	Akademik jargona sahip olma	1
	Akademik camiayı tanıma	1
	İletişim becerileri	3
Kişisel / Sosyal Katkıları	Kişisel gelişim	2
	Analitik / yaratıcı düşünme	2
	Nesnellik	2
	Zaman yönetimi	1
	Bir eser sahibi olma	1
	Arkadaşlar	1

EPÖ/EPG alanlarında lisansüstü eğitim almak, mezunlara çeşitli katkılar sağlamıştır. En yüksek frekansa sahip olan kodlar “Kişisel/Sosyal Katkıları” temasında (f=12) toplanmıştır. Çalışmaya katılan mezunların aldıkları lisansüstü eğitimin kendilerine kazandırdığı ek katkılar için verdikleri ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir.

K3: “ Bu alanda lisansüstü eğitim aldığım için her kurumda eğitim ile ilgili bölümlerde hatta kendi kurumumda tüm genel müdürlüklerde çalışabilirim. Program Geliştirme alanı birçok disiplini (eğitim psikolojisi, sosyolojisi vs.) içinde barındırdığından birçok konu alanı hakkında bilgi sahibiyim.”

K5: “Bir öğretmen lisans eğitiminde edindiğini düşündüğü kazanımları ancak bu eğitim sürecinde tam anlamıyla edindik. Dersleri veren öğretim görevlilerinin de lisansta alınan bu aynı dersleri çok daha etkili, çok daha işe yarar sunduğunu ve bilgi paylaşımında bulunduğunu düşünmekteyim.”

K7: “Gelişmeleri takip etmenin, mesleki anlamda yetersiz kalmamanın önemini anladım.”

K8: “Bilgiye ulaşma yollarını ve daha objektif nasıl bakabilirim diye düşünmeyi öğrendim.”

K9: “Çeşitli ödevler verildi ve araştırma yapmamız istendi. Çalıştığımız konulara yönelik bilgi sahibi olduk. Entelektüel birikimime katkı sağladı. Kendini geliştirmek isteyen öğretmen arkadaşlarım oldu ve hep birlikte yayın hazırladık. Çeşitli kongrelere katıldık ve kendimizi geliştirme imkânı bulduk.”

K16: “Kendime ait bir eser (tez) ortaya çıkarmanın verdiği hazı hala yaşıyorum. Öğrendiklerim sayesinde öğrencilerimle kaliteli iletişim kurabiliyorum. Daha etkili ve eğlenceli ders işleyebiliyorum. İmkanlar elverişli olmadığında yaratıcı olmak için daha fazla okuyor ve düşünüyorum.”

K24: “Bilim okuryazarı olmama katkı sağladı. Eğitim, eğitim programı ile ilgili konulara karşı daha bilimsel bakmanı, konuyu bilimsel kriterlere göre değerlendirmemi kolaylaştırdı.”

EPÖ/EPG Alanları Mezunlarının İstihdamlarına Yönelik Öneriler

Mezunların, alan mezunlarının istihdamlarına yönelik önerileri tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Alan Mezunlarının Nerede İstihdam Edilmeleri Gerekliğine Yönelik Öneriler

	Tema	f
İstihdam Yerine İlişkin Öneriler	MEB, TTKB, MEM’de	15
	Eğitimin olduğu her yerde	12
	Her tür okullarda	5
	Yükseköğretimde	5
	MEB-YÖK işbirliği projelerinde	1
	Kamu tüzel kurumlarda	1

Görüldüğü üzere mezunlar, bu alanlardan mezun olan bireylerin en çok MEB bünyesinde, TTKB (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı) ve MEM’de (Milli Eğitim Müdürlükleri) (f=15) istihdam edilmesi gerektiğini, ayrıca bu alanlardan mezun olan bireylerin “eğitimin olduğu her yerde” (f=12) istihdam edilmesi gerektiğini düşünmektedir.

EPÖ/EPG Alanlarında Daha Kaliteli Bir Lisansüstü Eğitim İçin Öneriler

Mezunların daha kaliteli lisansüstü eğitim için önerileri tablo 15’te gösterilmiştir.

Tablo 15. Mezunların Kaliteli Bir Lisansüstü Eğitim İçin Önerileri

	Temalar	Kodlar	f
Konu – Derse Yönelik Öneriler		Uygulamaya ağırlık verilmeli.	14
		Merkeze program geliştirme, alan dersleri alınmalı.	3
		Güncel, yeni, bilinmeyen konulara ağırlık verilmeli.	3
		Ders düzeyleri artırılmalı.	2
		Dersler proje çalışmalarıyla desteklenmeli.	2
		Teoriye ağırlık verilmeli.	2
		Seçmeli dersler çeşitlendirilmeli.	1
		Eğitim sistemiyle örtüşen dersler olmalı.	1
		Sorgulamaya dayalı dersler olmalı.	1
		Daha Kaliteli Bir Lisansüstü Eğitim İçin Öneriler	Akademik Öneriler
Daha fazla araştırma becerisi öğretilmeli.	2		
Programlara Yönelik Öneriler	MEB’le ve alt birimleriyle kurumsal işbirlikler yapılmalı.		5
	Program değerlendirme, ihtiyaç analizi ve revizyon yapılmalı.		3
	Çekirdek program şeklinde yapılandırılmalı.	1	
Öğretim Elemanlarına Yönelik Öneriler		Bilimsel hazırlık yeniden düşünülmeli.	1
		Program vizyon kazandırma amacı taşınmalı.	1
		Öğretim elemanları daha donanımlı olmalı.	5
		Öğrencilerin seçimi liyakate dayalı yapılmalı.	1
		Öğrencilerin değerlendirilmesinde adil olunmalı.	1
Öğretim Elemanlarına Yönelik Öneriler		Öğretim elemanı – öğrenci kaynaşması sağlanmalı.	1
		Öğrencilerin kaynaşmalarını sağlayacak çalışmalar yapılmalı.	1

Tablo 15’te görüldüğü gibi, çalışmaya katılan 25 mezunun 14’ünün uygulamaya ağırlık verilmesi gerektiğini düşünmesi dikkate değer bir durumdur. Mezunlar, daha fazla bilimsel çalışma yapılması gerektiğini düşünmekte (f=6), bu şekilde hem alana ilişkin daha derin bilgiye sahip

olacaklarını hem de ortaya bir ürün koyacaklarını ifade etmektedir. Mezunlar, öğretim elemanlarıyla derste en az bir bildiri ya da bir makale yapmaları gerektiğini düşünmektedir.

Bir diğer en çok önerilen uygulama MEB'le kurumsal işbirliklerin yapılmasıdır (f=5). Mezunlar oluşturulacak protokoller sayesinde dersin uygulama boyutunun daha kolaylaşacağını, uygulamanın teşvik edileceğini ve sahaya inmenin daha pratik hale geleceğini düşünmektedir. Mezunlar ayrıca EPÖ/EPG programlarının bir değerlendirme sürecine girmesi gerektiğini (f=3), elde edilecek verilerle programda geliştirme çalışmaları yapılmasını, merkeze program geliştirme derslerinin alınmasını (f=3), daha güncel ve bilinmeyen konulara ağırlık verilmesi gerektiğini (f=3) düşünmektedir. Mezunların daha kaliteli bir eğitim için önerilerini içeren ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir.

K5: "Teorik- kitabi bilgiler yerine görev yapmakta olan öğretmenlerle, gerçek öğrenme ortamlarında yapılan çeşitli etkinliklerle daha derinlemesine bilgi paylaşımlarının hazırlanmasının ve yaşanmışlıkların artırılmasının önemli katkıları olacağı inancındayım."

K7: "Uygulamaya dönük olmalı, derinlemesine aynı konu üzerinde durmak yerine güncel veya öğrencilerin bilmediği konulardan bahsedilmeli, eğer öğrenci isterse ilgi duyduğu konu üzerine kendisi derinlemesine araştırma yapmalı (...) EPÖ alanının önce kendi program geliştirme ve değerlendirme çalışması yapılmasını öneririm. Bu çalışma da güzel bir başlangıç olmuş."

K10: "Uygulamaya ağırlık verilmeli, tarih merkezinden program geliştirme merkezine gelinmeli."

K14: "Öncelikle eğitim fakültesi mezunlarının bilimsel hazırlık eğitimi alması isteğe bağlı olmalıdır."

K16: "Lisans ve lisansüstü eğitimde, eğitim alanındaki yenilikler tartışılıyor, öğreniliyor ve öğretiliyor. Ancak eğitimde meydana gelen çağdaş akımlardan, farklı öğretim yöntem ve tekniklerden lisansüstü eğitim içeriği ve öğretimi yeterince etkilenmiyor ve eğitim çalışmaları bilinen klasik yöntemlerle yapılıyor. Lisansüstü eğitimde de yaratıcı, çağdaş ve yenilikçi öğretim yöntemleri kullanılmalı ve çağ yakalanmalıdır. Yanlış yöntemlerle doğruya ulaşılabileceğine inanmıyorum."

K17: "İzleme çalışması önemli bir başlangıç olmuş. Bir de ihtiyaç analizi çalışması yapılıp, program ona göre geliştirilebilir. Akademik personel ile öğrencilerin kaynaşması için etkinlikler düzenlenebilir. Bir e-posta grubuyla duyurular, bilimsel etkinlik haberleri paylaşılabilir. Bu aynı zamanda mezunlarla iletişimi güçlendirecek bir hamle olur. Mezunlar neler olup bittiğinden haberdar olurlar."

Sonuç ve Tartışma

Bologna süreci ile birlikte yapılandırılan Avrupa Yükseköğretim Alanı, yükseköğretimde yaşanan dönüşümlere hız kazandırmıştır. Bologna Süreci'ne uyum sağlamak üzere Avrupa ülkelerindeki üniversitelerin yapıları değişmiş, öğrenci-öğretim elemanı hareketliliği teşvik edilmiş ve yükseköğretimde kalitenin artırılması amacıyla kalite güvence sistemleri yeniden düzenlenmiştir (EACEA, 2012, s.7). Yükseköğretimde kalite güvence sistemlerinin bir parçası ise mezun izleme çalışmalarıdır.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim ve Eğitimde Program Geliştirme bilim dallarından mezun olan bireylerin izlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada hem EPÖ/EPG lisansüstü programları hem de bir mezun izleme çalışması için değerli sonuçlara ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

Çalışmaya katılan mezunların büyük çoğunluğu lisansüstü diplomalarıyla değil, daha önce almış oldukları lisans diplomaları ile meslek sahibi olmuşlardır. Ancak EPÖ/EPG alanlarından mezunların “program geliştirme uzmanı” unvanı alması, ilgili kurumlarda program geliştirme uzmanı olarak görev yapmalarını ya da geçici görevlendirmelerle MEB’de program geliştirme çalışmalarına katılmalarını sağlamıştır. YÖK’ün (2007b) de belirttiği gibi işgücünün yalnızca tek bir alanda eğitimi yeterli olmamakta, değişen işgücü piyasasının gereklerine kısa sürede uyum sağlayabilecek kapasitelere sahip, yaşam boyu eğitim öngörülmektedir. EPÖ/EPG lisansüstü eğitim programları da, lisans diplomalarıyla iş yaşamına başlamış bireylerin, iş yaşamları boyunca ihtiyaç duyacakları ek bilgi, beceri ve yeterlik sahibi olmalarını, mesleklerinde ilerlemelerini, daha üst düzey çalışmalar yapmalarını sağlamaktadır.

Mezunların, bu alanlarda eğitim alma amacı çoğunlukla kendilerini geliştirmek ve öğrendikleri bilgileri iş yaşamlarında kullanmaktır. Saygınlık kazanmak ve unvan sahibi olmak da öne çıkan diğer amaçlardır. Maslow’un hümanistik yaklaşımına göre, bireyin güdülenmesinin temelinde gereksinimler vardır ve birey bu gereksinimlerini karşılamak amacıyla harekete geçer. Saygınlık kazanmak Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre bireyin karşılamayı arzuladığı üst düzey gereksinimlerinden biridir (Ulusoy, 2011, s.496-498).

Çalışmaya katılan mezunların, büyük çoğunluğu edindikleri bilgileri mesleklerinde kullandıklarını ifade etmiştir. Mezunların yarıya yakını düzenli olarak program geliştirme ve değerlendirme çalışmaları yaptığını ifade ederken, yarısı mezun olduktan sonra hiç program geliştirme ve değerlendirme çalışması yapmadığını belirtmiştir. “Program geliştirme uzmanı” yetiştiren bir programdan mezun olan bireylerin, uzmanlık becerilerini kullanabilecekleri bir mesleklerinin/pozisyonlarının olmaması olumsuz bir durumdur. Çalışmaya katılan mezunların çoğunluğu, öğrendiği öğretim ilke-yöntemleri ve etkinlik planlama becerilerini mesleklerinde ve yapmış oldukları çeşitli proje çalışmalarında sıklıkla kullandıklarını ifade etmiştir. Araştırmanın bir diğer önemli bulgusu mezunların yarısından fazlasının mezun olduktan sonra en az bir bilimsel çalışma yapmış olmasıdır. Bu sonuç yaşam boyu öğrenme açısından önemlidir. Yaşam boyu öğrenmeye göre, öğrenme yalnızca okulda, örgün eğitimde gerçekleşmez; tüm yaşam süresince devam etmektedir (EACEA, 2012, s.127; Erdamar-Koç, 2007, s.214).

Mezunların yarıya yakını aldığı lisansüstü eğitimden memnun olduğunu, yarıya yakını kısmen memnun olduğunu, sadece bir mezun memnun olmadığını dile getirmiştir. Memnun olma nedenleri: alana ilişkin yeterli bilgi ve beceriye sahip olma, öğrenmeyi öğrenme, çalışma disiplini, bilgi okuryazarlığı ve eleştirel düşünme gibi çeşitli yeterlikler kazanmış olma. Memnuniyetsizlik nedenleri ise: derslerin uygulama boyutunun eksik olması, programın eğitim tarihi ağırlıklı olması, derslerin içerik düzeyinin düşük olması. Bu sonuç, yapılandırıcılığın temel ilkelerinden olan teoriği pratiğe

dönüştürme ve öğrenilenleri bir göreve bağlama (Yurdakul, 2007, s.51) ilkesi ile ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda öğretimin her kademesinde yer verilmesi gereken uygulama boyutunun, özellikle uzmanlık becerisi kazandıran lisans ve lisansüstü programlarda da ihmal edilmemesi gerektiği yapılan diğer çalışmalarda da vurgulanmaktadır (Şeremet, 2016; Tellan, 2011; Ünlü, Koçoğlu ve Ay, 2015).

Lisansüstü eğitimin, mezunlarına diğer katkıları şu şekilde ifade edilmiştir: Bireysel katkılar - iletişim becerisi, zaman yönetimi, yaratıcı düşünme bakış açısı geliştirme; akademik katkılar - yayın yapma, unvan sahibi olma.

Araştırmaya katılan mezunların almış oldukları lisansüstü eğitime ilişkin önerilerine göre, bu alandan mezun olanlar MEB, TTKB, MEM ve okullar başta olmak üzere eğitimin olduğu her yerde istihdam edilmedir; lisansüstü eğitimin daha kaliteli olması için derslerde uygulamaya ağırlık verilmelidir; Eğitim Fakülteleri ve Eğitim Bilimleri Enstitüleri, MEB ile daha sıkı bir koordinasyon kuralmalıdır. Eğitimci yetiştirme sürecinde fakülte-okul işbirliği büyük önem taşımaktadır (Özmen, 2008; Ş.Yapıcı ve Yapıcı, 2004; Yeşil ve Çalışkan, 2006). Mezun oldukları eğitim programları değerlendirilmeli, bu süreçten elde edilecek verilerle program geliştirme çalışmaları yapılmalıdır. Programdaki seçmeli derslerin sayısı artırılabilir; öğrenciler uzmanlaşmak istedikleri dersleri seçebilmelidir. McGregor ve Volckmann (2010), disiplinlerin sınırlarının ötesine geçerek, bölüm ve fakülte duvarlarını aşarak entelektüel bireyler yetiştirmenin önemli olduğunu, programlarda farklı derslerin yer almasının bu amaca hizmet edeceğini belirtmiştir. Mezunların tüm önerileri mezun izleme sistemleri tarafından dikkate alınmalıdır.

Mezunların, mezun oldukları kurum ile daha nitelikli iletişim kurulması konusunda bazı beklentileri vardır. Bu beklentiler; mezun toplantılarının düzenlenmesi, mezun derneğinin kurulması ve mezun izleme sisteminin oluşturulmasıdır.

Dodson ve Benson, (2010), Moll ve O'Brien, (1987) ve Sturgill, (2013) mezunların genel olarak üniversite ile bağlarını devam ettirme eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir. Bu araştırmanın çalışma grubunda yer alan EPÖ/EPG mezunları da, bu çalışma aracılığıyla onlarla iletişime geçilmesinden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bunun dışında birlikte işbirlikli çalışmalar yapma, programın öğrencilerini bilgilendirmek amacıyla mezunları derslere, sunumlara davet etme, deneyimlerinden faydalanma gibi uygulamalar, mezun-kurum ilişkileri ve programın kalitesi açısından önemli faydalar sağlayacaktır.

Alqudsi-ghabra ve Al-Moumen'in (2012) de belirttiği gibi, mezunların iletişim bilgisini edinmek ve onlarla iletişim kurmak zor bir süreçtir. Bu çalışmada da mezunlara ulaşma konusunda yaşanan zorluklar bir mezun izleme sisteminin eksikliğini ve etkili bir sistemin önemini çok açık bir şekilde ortaya koymuştur. Bu konu ile ilişkili olarak bir sistemin oluşturulması, bu sistemin kullanılarak izleme çalışmalarının sistematik hale getirilmesi ve elde edilecek verilerin program geliştirme

sürecinde kullanılması, programın sürekliliği ve kalitesi açısından büyük önem taşımaktadır. Korkut-Owen ve diğerlerinin (2010) de ifade ettiği gibi ülkemizde mezunlara ulaşmanın zorluğu ve mezun izleme sistemlerinin yeterinde aktif olmaması, mezun izleme çalışmalarının kısıtlı örnekleme yapılmasına neden olmaktadır. Ancak bu durum çift taraflıdır. Bir mezun izleme çalışmasının kurulması ve nitelikli çalışması, mezunların da bu çalışmalara gönüllükle ve sürekli olarak katılması gerekmektedir.

Öneriler

Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler sunulabilir:

- Mezunların yarıya yakını mezun olduklarından itibaren hiç program geliştirme ve değerlendirme çalışması yapmamışlardır. Almış oldukları bu uzmanlığı mesleklerinde kullanamıyor olmaları olumsuz bir durumdur. Bu nedenle MEB’de ve diğer kurumlarda program geliştirme ve değerlendirme çalışması yapanlar, bu alanda lisansüstü eğitim yapmış olan mezunlardan yararlanmalıdır.
- Bu alandan mezun olanların, tüm eğitim kurumlarında veya eğitim veren tüm diğer kuruluşlarda (örneğin bankalarda) program geliştirme uzmanı olarak istihdam edilmeleri sağlanmalıdır.
- Mezunların lisansüstü programlara ilişkin memnuniyet düzeyleri çoğunlukla olumludur. Ancak mezunların da önerdiği gibi lisansüstü programlarda yer alan derslerin programları değerlendirilmelidir ve bu değerlendirme sıklıkla yapılmalıdır. Mezunlardan gelen en önemli sorunlardan biri uygulamalı derslerin eksikliği olması nedeniyle programda yer alan derslerde uygulamaya daha fazla ağırlık verilmelidir. Uygulama sürecinin etkili işlemesi açısından Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirlikli çalışılmalıdır. Ayrıca programda daha farklı derslerin yer alması önerilir.
- Mezunların birbirleriyle ve üniversiteleriyle olan bağlantısını sürdürmek ve bu iletişimden fayda sağlamak amacıyla yıllık mezun toplantıları düzenlenmeli; mezunlar, öğrencileri bilgilendirmek amacıyla derslere davet edilmeli; mezunlarla işbirlikli çalışmalar yapılmalıdır.
- Mezun izleme sistemi olmayan üniversiteler bu sistemi ivedilikle kurmalıdır.
- Mezun izleme sistemi bulunan üniversiteler, lisans ve lisansüstü programları için periyodik aralıklarla mezun izleme çalışmaları yapmalı ve sonuçlarından yararlanmalıdır.
- Bu çalışma, boylamsal bir çalışma olarak devam ettirilmelidir.

Kaynaklar

- Akarsu, B. (2014). Hipotezlerin, değişkenlerin ve örneklemin belirlenmesi. M. Metin (Ed.), *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 21-43). Ankara: Pegem.
- Alqudsi-ghabra, T. ve Al-Moumen, N. (2012). Library and Information Science alumni of Kuwait University: Tracking positions and functions. *International Federation of Library Associations and Institutions*, 38(3), 214-227. doi:10.1177/0340035212456987
- Ankara Üniversitesi (2015). Ankara Üniversitesi Mezunlar Birimi. Erişim adresi: <http://mezunlar.ankara.edu.tr/#mezun-bilgi-sistemi>
- Arabacıoğlu, T., Sebetci, Ö., Güler, E. ve Karataş, T. (2011). Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı Programı mezunları hakkında betimsel bir çalışma. 13. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* (s. 783-789). Malatya: Akademik Bilişim. Erişim adresi: http://ab.org.tr/ab11/kitap/arabacioglu_sebetci_AB11.pdf
- Avrupa Yükseköğretimden Sorumlu Bakanlar Konferansı Bildirgesi. (2009). *Bologna Süreci 2020-Yeni On Yılda Avrupa Yükseköğretim Alanı*. Louvain-la-Neuve: Avrupa Birliği. Erişim adresi: <http://www.yok.gov.tr/web/uluslararası-iliskiler/leuven-bildirgesi-2009>
- Babadoğan, C. (2007). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunlarını izleme araştırması 4: İlk bulgular. *Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Eğitim Fakülteleri ve Akreditasyon Çalıştayı* (s. 73-85). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. Erişim adresi: <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/011.pdf>
- Bakioğlu, A. ve Dalgıç, G. (2012). Academics' perceptions of the effects of globalization on Turkish foundation university policies. *Education and Science*, 37(165), 34-47. Erişim adresi: eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/download/909/412
- Bakioğlu, A., Yüksel, M., Akdağ, B. ve Canel, N. (2011). Yükseköğretimde mezun izleme sistemi: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi mezunları üzerine bir araştırma. *Yükseköğretim Dergisi*, 1(2), 65-79. doi:10.2399/yod.11.065.
- Boğaziçi Üniversitesi (2013). Boğaziçi Üniversitesi Mezunlar Ofisi. Erişim adresi: <https://mezun.boun.edu.tr/>
- Boztunç-Öztürk, N., Özberk, E. H., Kaptı, S. B., Yılmaz-Fındık, L., Gelbal, S. ve Kavak, Y. (2015). Hacettepe Üniversitesi mezun izleme çalışması. *Yükseköğretim ve Bilim*, 5(3), 263-271. doi:10.5961/jhes.2015.128
- Case, T., Gardiner, A., Rutner, P. ve Dyer, J. (2012). A LinkedIn analysis of career paths of information systems alumni. *Journal of the Southern Association for Information Systems*, 1(1), 1-13. Erişim adresi: <http://quod.lib.umich.edu/cgi/p/pod/dod-idx/linkedin-analysis-of-career-paths-of-information-systems.pdf?c=jsais;idno=11880084.0001.102>
- Daniel, C. L., Brooks, C. M. ve Waterbor, J. W. (2011). Approaches for longitudinally tracking graduates of NCI-Funded Short-Term Cancer Research Training Programs. *Journal of Cancer Education*, 26(1), 58-63. doi:10.1007/s13187-010-0190-y.
- Delaney, A. M. (1994). Promoting utilization of alumni research: Design and implementation strategies. *34th Annual Forum of the Association for Institutional Research*. New Orleans: ERIC Collection of Forum Papers. Erişim adresi: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED373614.pdf>
- Dochen, K.J. (2012). *The University of Texas Elementary School: Designing an alumni tracking system*. Master's Thesis, The University of Texas, Austin.
- Dodson, M. V. ve Benson, M. E. (2010). Where have our animal science graduates gone? *North American Colleges and Teachers of Agriculture (NACTA) Journal*, 54(3), 9-13. Erişim adresi: https://www.nactateachers.org/attachments/article/415/Dodson_September_2010_NACTA_JOURNAL-4.pdf
- Doğramacı, İ. (2000). *Günümüzde rektör seçimi ve atama krizi*. Ankara: Meteksan.

- Education, Audiovisual and Culture Executive Agency [EACEA]. (2012). *The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report*. Brüksel: Eurydice. doi:10.2797/81203.
- Ege Üniversitesi (2018). Kariyer Planlama ve Mezunlarla İletişim Merkezi. Erişim adresi: <http://kariyer.ege.edu.tr/>
- Erdamar-Koç, G. (2007). Yaşam boyu öğrenme. Ö. Demirel (Ed.), *Eğitimde yeni yönelimler içinde* (2. b., s. 213-231). Ankara: Pegem.
- Erdem, A. R. (2003). Üniversite kültüründe önemli bir unsur: Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(4), 55-72. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/302590>
- Erdem, A. R. (2005). Üniversitelerin var oluş nedeni (üniversitenin misyonu). *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(17), 75-86. Erişim adresi: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/pauefd/article/view/5000056271/5000053479>
- Ereno, N., Espinosa, K. J. ve Dulaca, R. C. (2016). An integrated framework on alumni tracking, individual profiling for automated data analytics and engagement. *International Journal of Computer Systems*, 3(1), 48-53. Erişim adresi: http://www.ijcsonline.com/IJCS/IJCS_2016_0301007.pdf
- European Union. (2014). *Education and Training: Monitor 2014*. Brüksel: European Commission. Erişim adresi: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/publications/monitor14_en.pdf
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8. b.). New York: McGraw Hill.
- Gazi Üniversitesi (2017). Mezun Bilgi Sistemi Hakkında Açıklama Metni. Erişim adresi: <http://tf.gazi.edu.tr/posts/view/title/mezun-bilgi-sistemi-hakkinda-aciklama-metni-183411>
- Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi (2018). Gazi Üniversitesi Lisansüstü Mezun Veri Tabanı. Erişim adresi: <http://mf.gazi.edu.tr/posts/view/title/gazi-universitesi-lisansustu-mezun-veritabani-198481>
- Good, J. M. ve Kochan, F. (2008). Creating a quality program by linking strategic planning and assessment through collaboration. *American Association of Colleges of Teacher Education* (s. 1-14). New Orleans: ERIC. Erişim adresi: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED500983.pdf>
- Günay, D. (2004). Üniversitenin neliği, akademik özgürlük ve üniversite özerkliği. *International Congress on Higher Education* (s. 1-15). İstanbul: EDU, Mayıs 27-29. Erişim adresi: https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/3435939/12.Universitenin_Neligi__AkademikOzgurlukveUniversiteOzerkligi_.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1512721702&Signature=KqJ4GKrijtG0P9wFhOlbRHf4tABk%3D&response-content-disposition=inline
- Hacettepe Üniversitesi (2016). Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Mezun Bilgi Sistemi. Erişim adresi: <http://mbs.fenfakultesi.hacettepe.edu.tr/Anasayfa>
- Ingram, K. W., Haynes, L. L., Davidson-Shivers, G. V. ve Irvin, R. (2004). Building an instructional design alumni support community: Tracking alumni for program evaluation and added value. *27th Meeting Association for Educational Communications and Technology*. Chicago, IL: Association for Educational Communications and Technology. Erişim adresi: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED485033.pdf>
- İstanbul Teknik Üniversitesi (2012). İTÜ Mezun Bilgi Sistemi. <http://mbs.itu.edu.tr/> adresinden alındı.
- Jadi, A. (2016). Managing and tracking alumni in Saudi universities. *International Journal of Computer Science and Information Security*, 14(6), 198-204. Erişim adresi: https://www.academia.edu/27069700/Managing_and_Tracking_Alumni_in_Saudi_Universities
- Kaya, Z., Özten-Anay, M. ve Girgin, M. C. (2015). Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokulu mezunlarının sosyal paylaşım ağları yoluyla izlenmesi süreci. *Abant İzzet Baysal*

- Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(Özel Sayı), 139-159. doi:<http://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2015.15.0-5000128648>
- Korkut-Owen, F., Acar, T., Haskan, Ö. ve Kızıldağ, S. (Mayıs, 2010). PDR lisans programlarından mezun olanlarla ilgili bir izleme çalışması. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu II* (s. 1153-1163). Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Erişim adresi: http://www.bakukongre.hacettepe.edu.tr/belge/UOYPSS2_2010_BildiriKitabi.pdf
- Londra Bildirgesi. (2007). *Avrupa Yükseköğretim Alanı'na Doğru: Küresel Dünyanın Getirdiği Zorluklarla Mücadele*. Londra: Avrupa Birliği. Erişim adresi: <http://www.yok.gov.tr/web/uluslararası-iliskiler/londra-bildirgesi-2007>
- Mahiroğlu, A. (1996). *Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarını izleme araştırması*. Ankara: Milli Eğitim. Erişim adresi: http://yegitek.meb.gov.tr/tamamlanan/Teknik_Egitim_Mezunlari.pdf
- Marshall, J. G., Marshall, V. W., Morgan, J. C., Barreau, D., Moran, B. B., Solomon, P., Thompson, C. A. (2009). Where are they now? Results of a career survey of Library and Information Science graduates. *Library Trends*, 58(2), 141-154. doi:10.1353/lib.0.0084
- McGourty, J., Besterfield-Sacre, M., Shuman, L. J. ve Wolfe, H. (1999). Improving academic programs by capitalizing on alumni's perceptions and experiences. *29th Frontiers in Education Conference*. San Juan: The Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE). Erişim adresi: <http://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?arnumber=840318> adresinden alındı.
- McGregor, S. ve Volckmann, R. (2010). Transdisciplinarity in higher education: The path of Arizona State University. *Integral Leadership Review*, 10(3), 1-25.
- Mijic, D. (2012). Design, implementation and evaluation of a web-based system for alumni data collection. *E-Society Journal: Research and Applications*, 3(2), 25-32. Erişim adresi: <http://www.tfzr.rs/esociety/issues/eSocietyVol3No2.pdf#page=30>
- Mijic, D. ve Jankovic, D. (2012). Towards improvement of the study programme quality: Alumni tracking information system. *ICT Innovations 2011* içinde (s. 291-300). Berlin: Springer.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. California: Sage.
- Moll, S. ve O'Brien, W. (1987). Database system for alumni tracking. *FIU Hospitality Review*, 5(2), 73-78. Erişim adresi: http://digitalcommons.fiu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1110&context=hospitality_review
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi (2013). ODTÜ Mezunlarla İletişim Müdürlüğü. Erişim adresi: <https://kpm.metu.edu.tr/mezun>
- Özmen, H. (2008). Okul Deneyimi 1 ve Okul Deneyimi 2 derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25-37. Erişim adresi: <https://pegem.net/dosyalar/dokuman/124566-2011081915552-25-25-haluk-ozmen.pdf>
- Schneider, S. C. ve Niederjohn, R. J. (1995). Assessing student learning outcomes using graduating senior exit surveys and alumni surveys. *Frontiers in Education Conference*. The Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE). Erişim adresi: <http://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=483060>
- Scott, P. (2003). Challenges to academic values and the organization of academic work in a time of globalization. *Higher Education in Europe*(3), 295-306. doi:10.1080/0379772032000119937
- Sturgill, R. (2013). Utilizing technology for alumni tracking: A model and best practices in the field. *National Social Science Proceedings* (s. 204-209). Las Vegas: National Technology and Social Science Conference. Erişim adresi: http://www.nssa.us/journals/pdf/NSS_Proceedings_2013_Las_Vegas_1.pdf
- Şeremet, M. (2016). Denizcilik programlarının istihdam boyutunun öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim*, 6(2), 261-267. doi: 10.5961/jhes.2016.162

- Taymaz, H., Gürkan, T., Koç, N., Tekin, M., Pehlivan, İ., Kurul, N., . . . Çınkır, Ş. (1995). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunları izleme araştırması 3*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi. Erişim adresi: <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/058.pdf>
- Tellan, D. (2011). Halka ilişkiler eğitiminin bağlamı: İletişim, sosyal bilimler ya da onay üretimi. *Akdeniz İletişim*(15), 11-31. Erişim adresi: <http://iletisim.akdeniz.edu.tr/wp-content/uploads/2016/11/2011-15.pdf#page=145>
- Topses, G. (2007). *Psikolojik yardım hizmetleri: Kuram ve uygulamalar*. Ankara: Nobel.
- Ulusoy, A. (2011). Güdülenme. A. Ulusoy (Ed.), *Eğitim psikolojisi içinde* (3. b., s. 489-512). Ankara: Anı.
- Underwood, D. G., Nault, E. W. ve Ferguson, L. S. (1994). Sometimes more is better: Development and implementation of a graduate alumni survey to increase response rates and evaluate strategic planning. *34th Annual Forum of the Association for Institutional Research*. New Orleans: ERIC Collection of Forum Papers. Erişim adresi: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED373626.pdf>
- Usher, A. ve Marcucci, P. (2011). Survey of graduate tracking systems around the world. *Management of Sustainable Development*(Özel Sayı - UNESCO), 7-13. Erişim adresi: <http://www.cedc.ro/media/MSD/Papers/Special%20Issue%20-%20UNESCO%202011/>
- Ünlü, İ., Koçoğlu, E. ve Ay, A. (2015). Sosyal Bilimler lisans programındaki uygulamalı derslere yönelik öğretmen aday görüşlerinin incelenmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 1, 371-386. doi:10.13114/MJH.2015111389
- Williford, A. M. ve Moden, G. O. (1989). Using alumni outcomes research in academic planning. *29th Annual Forum of the Association for Institutional Research*. Baltimore: ERIC Collection of Forum Papers. Erişim adresi: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED308773.pdf>
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi 1 dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 3(2), 54-59. Erişim adresi: <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/2033/1869>
- Yeşil, R. ve Çalışkan, N. (2006). Okul Deneyimi 1 dersinde işbirliği sürecinin değerlendirilmesi (Kırşehir Eğitim Fakültesi örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12(2), 277-310. Erişim adresi: <http://kuvey.net/index.php/kuvey/article/view/359>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. b.). Ankara: Seçkin.
- Yurdakul, B. (2007). Yapılandırmacılık. Ö. Demirel (Ed.), *Eğitimde yeni yönelimler içinde* (2. b., s. 39-65). Ankara: Pegem.
- Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. (1981). *Yükseköğretim Kanunu*. Ankara: Resmi Gazete.
- Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. (2007a). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: YÖK. Erişim adresi: http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217/yok_ogretmen_kitabi/054a8c72-174b-4b00-a675-837874006db5
- Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. (2007b). *Türkiye'nin yükseköğretim stratejisi*. Ankara: YÖK.

Extended Summary

Alumni Tracking Research of Curriculum and Instruction Postgraduate Programs: The Case of Gazi University

Introduction

Alumni tracking research is conducted to get information on alumni's employability, quality of their professions, their job satisfaction, the relationship between their training and working, and their social relations. The benefits of alumni tracking research can be summarized as such: In terms of the institution and the curriculum, they provide useful information for curriculum evaluation and development; they are valuable as stakeholders in quality assurance and accreditation process. In

terms of the current students of the program, alumni give useful information on career development of students, and graduate programs and their admission systems. Also, in terms of alumni, with alumni tracking research, they feel more connected to the university they graduated, and they may find an opportunity to reciprocate the university. In spite of the fact that many alumni tracking research can be found in foreign literature, there are relatively less research on alumni tracking in Turkey. In addition, no research has been found on alumni tracking in Gazi University, and its Curriculum and Instruction postgraduate programs either. Therefore, this research aimed to track alumni of Curriculum and Instruction postgraduate programs in Gazi University with the aspects of quality of their training; contribution of their training to their professional lives; and the relationship between each other and the university.

Methodology

In order to track alumni of Curriculum and Instruction (CI) and Curriculum Development (CD) postgraduate programs, cross-sectional survey design was used. Population of the study is 76 alumni of Gazi University CI/CD programs who graduated between 2005-2016. As a sampling method, criterion-sampling method was used in order not to include alumni who are working as an academic in this field because it is easy to track academics through their professional lives and their publications. In order to reveal the unknown, 24 academics were excluded from this research. In order to collect data, "Gazi University CI/CD Alumni Tracking Survey" was developed by researchers. The survey consisted 5 sections and 32 items. In the first section, questions were about their demographical information; in the second one, they were about their employments; in the third one, they were about alumni relations; in the fourth one, they were about their evaluations on postgraduate programs and in the final section, questions were asked about overall evaluation. In order to provide content, structural and language validity, views were taken from two experts on assessment and evaluation, four experts on curriculum and instruction and three experts on language. After editing the survey based on experts' views, it was implemented five CI/CD alumni, who were out of the sampling, in order to determine the comprehensibility of the items. The last version of survey was designed online via Google Drive. The invitation was sent to the entire sample, however after a month with four reminders, only 25 of them responded to the survey. The data obtained from 27 quantitative items were analysed with descriptive statistics, and the data from five qualitative items were analysed with content analysis.

Findings

Fifteen of 25 alumni work as teachers, five of them are civil servants, two of them are curriculum development experts and three of them work in other positions. Six alumni stated that postgraduate programs played a significant role on working in the position they are currently working. Seventeen of 19 alumni employed with their undergraduate degree. The two most frequent purposes of doing postgraduate degrees in these fields were improving themselves and using acquired knowledge in their professions. Half of alumni do curriculum development and evaluation studies regularly and almost half of them have never done one since they graduated. Most of the graduates use teaching skills they acquired regularly. Fifteen of alumni have done at least one scientific research since the graduation. Alumni communicate with each other on average, however they share information regards to the field with each other less likely. They also connect with the university on average but mostly via web/social media and sometimes by visits. None of them has attended an alumni meeting after graduation. Alumni expect from university to organise annual alumni meetings, and to develop an alumni-tracking system. Only one alumna stated that she was not satisfied with the degree, while half of the others stated their satisfaction and the other half stated that they were satisfied with the degree partially. The three most frequent reasons of being satisfied are "acquiring adequate knowledge", "gaining several qualifications" and "improving self-development". The three most frequent reasons of being partially satisfied and not being satisfied are "lack of practice", "history

focus of the programs” and “low-level of courses”. Alumni think that graduates from the degree should be employed anywhere related to education. The three most frequent recommendations for the program are “focusing on practice”, “doing more research and attending scientific events more”, and “making collaborations with the Ministry of National Education”.

Conclusion and Suggestions

With this research, significant findings were obtained in order to use them for evaluating the CI/CD postgraduate programs. Primarily, alumni think, “the practice dimension of the program was missing”. In this context, it can be said that practice dimension of any kind of training is essential in higher education as much as in every level of education. Also, making collaborations with the Ministry of Education can be a useful step to provide practice in the degree. Second, alumni think, “graduates from these degrees should be employed anywhere related to education”. It seems that it is a pertinent suggestion due to the broad scope of “Curriculum and Instruction”. Besides, alumni expect more from the university in order to build a good relationship with it and with each other such as organising annual alumni meetings, and developing an alumni-tracking system. Considering that they do not have close relationship with the university and each other, the lack of annual meetings or a tracking system can be the reason of it. Alumni tend to connect with the university in general. With this research, it can be said that alumni of CI/CD postgraduate programs were pleased with getting touch with them in order to ask their opinions, and they think, “This study is a good start to build up a good relationship”. Therefore, the department should benefit from alumni’s this tendency. In addition, getting touch with alumni was a difficult process due to the lack of an alumni-tracking system. Developing an alumni-tracking system will be significant for getting regular information from them and using this information to develop programs. This research is easily transferrable to several disciplines and programs.